

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Būtiskākie nosacījumi

2.1.3.1. pasākuma

«Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām» pirmajā kārtā

24.07.2024.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālais
attīstības plāns

Attēls: Anete Kalniņa

Pasākuma mērķis

Atbalstīt infrastruktūras izveides un atjaunošanas darbības, kas vērstas uz pašvaldību pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu izraisītu katastrofu riska mazināšanu

Mērķa grupa - Latvijas Republikas pašvaldības un **iedzīvotāji**, kuri izmantos jaunizveidoto vai atjaunoto infrastruktūru

Pasākuma atbilstība plānošanas dokumentiem

Projektā paredzētās darbības atbilst:

- **Pašvaldības attīstības programmai** (pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijai), projekts ir iekļauts investīciju plānā
- Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānam laika posmam līdz 2030. gadam

Kā projekta darbību ieviešana veicinās plāna **stratēģiskā mērķa(-u) izpildi?**

Piemēram, stratēģiskā mērķa 3: Infrastruktūra un apbūve ir klimatnoturīga un plānota atbilstoši iespējamiem klimata riskiem izpildes veicināšana, rīcības virziens: zaļās infrastruktūras izmantošana klimata risku ietekmes mazināšanai

- vai Valsts civilās aizsardzības plānam

Vai ir aprakstīts iespējamais **apdraudējums** un plānoto darbību **atbilstība preventīvajiem, gatavības un reaģēšanas pasākumiem?**

Pamatinformācija

Finansējuma saņēmēji

Pašvaldības, tās izveidotas iestādes vai pašvaldības kapitālsabiedrības, kas veic pašvaldības deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi

ERAF finansējums 1. kārtā (maksimālā atbalsta likme – 85%) ~**29.55 milj. €***

Nacionālais līdzfinansējums ~**5.21 milj. €**

! Vienas pašvaldības administratīvās teritorijas ietvaros var iesniegt **vienu** projekta iesniegumu

! Darbībām projektā nav jābūt vienā, saistītā teritorijā

! Darbības **tikai sabiedrībai visā projekta dzīves ciklā brīvi pieejamu teritoriju attīstīšanai**

Sasniedzamie rādītāji

- Nacionālās un vietējās **stratēģijas**, kas vērstas uz pielāgošanos klimata pārmaiņām – **10** (*ieguldījumi tiek veikti atbilstoši stratēģijām, tās var būt integrētas pašvaldības attīstības programmā, bet var būt arī atsevišķs dokuments*)

- **Zaļā infrastruktūra**, kas izveidota vai jaunināta nolūkā pielāgoties klimata pārmaiņām – **21 ha**

- Jaunizveidota vai nostiprināta **piekrastes joslas** un upju un ezeru **krastu aizsardzība** pret plūdiem – atbilstoši īstenojamo projektu iesniegumos norādītajiem sasniedzamajiem rezultātiem

Ja projektā ir
darbības, kurām
piemērojami šie
rādītāji

- Zaļās infrastruktūras rādītājā ieskaitāma arī projektos izveidotā “zilā” infrastruktūra, t.i., ar ūdens ekosistēmām saistītie objekti
- Zaļās infrastruktūras un dabā balstīto risinājumu platību norāda ha (ar precizitāti līdz m²), krasta joslu – km (ar precizitāti līdz m)

Atbalstāmās darbības

Meliorācijas un lietusūdens sistēmās, vides pielāgošanai klimata pārmaiņām:

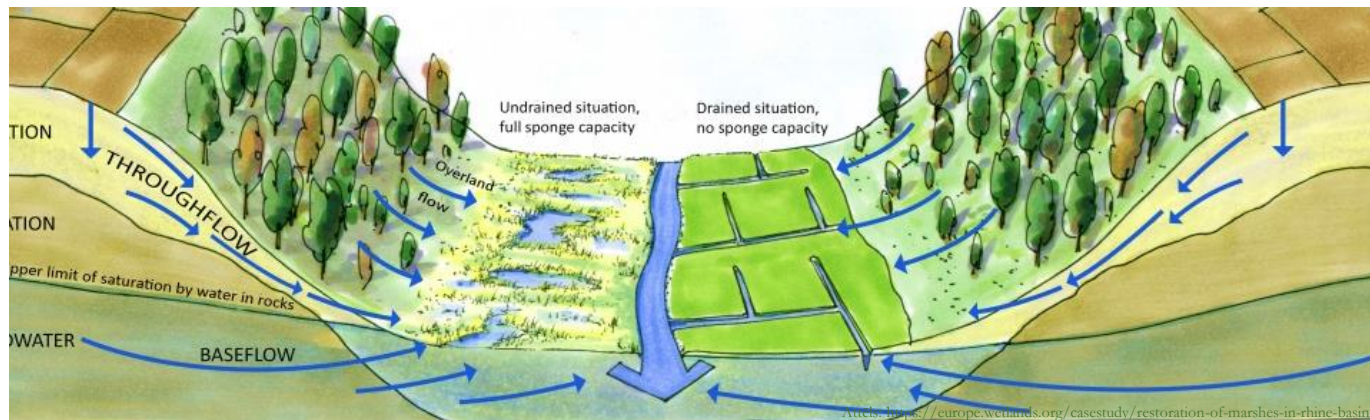
- pašvaldību īpašumā esošo **meliorācijas sistēmu atjaunošana** un pārbūve
- pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošana un pārbūve – atzinums, ka sistēmu ietekmē pali vai vēja radīti ūdens uzplūdi teritorijās gar jūras krastu un upju grīvās
- pašvaldību īpašumā esošu **lietusūdens savākšanas sistēmu kapacitātes un kvalitātes uzlabošana** (t.sk. «lietusdārzi», biojoslas u.c.)
- ūdensteču un ūdenstilpju **tīrīšana** un **dabiskošana**, pamatojot ilgtermiņa ietekmi
- **palieņu** atjaunošana, **terašu** veidošana krastos, **ūdens caurlaidīga seguma** ierīkošana

Atbalstāmās darbības

Plūdu risku mazināšana:

- Paliņu atjaunošana, neapbūvēšana
- Paliņu pļavu un palu terašu veidošana, mitrāju veidošana
- Dambju, aizsprostu un citu šķēršļu pielāgošana, lai nodrošinātu upes garenvirziena nepārtrauktību

Atbalstāmās darbības

Kompleksi risinājumi, lai veicinātu applūstošo teritoriju, erozijai pakļautu ūdenstilpju un ūdensteču krasta un peldvietu noturību pret klimata pārmaiņām

- krastu nostiprināšana, erozijas mazināšana (prioritāri ar **zaļo infrastruktūru**)
- peldvietu vides kvalitātes uzlabošana, veicinot krasta noturību un organizējot apmeklētāju plūsmu
- var iekļaut arī civilās aizsardzības pasākumus (brīdinājuma zīmes, bojas, glābšanas peldriņķus u.c.)

“zaļie” risinājumi, piemēram, akmeņu krāvumi, klūgu pinumi, noturīgu uzbērumu veidošana, ģeotekstila ieklāšana un dziļi sakņojošos augu stādījumi, stiprināšana ar koka palisāžām (Rīgas kanālmala), ģeošūnas grunts un zemesdzies stiprināšanai

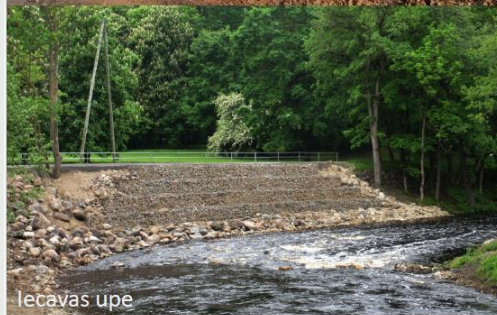
Atbalstāmās darbības

Attēls: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/90/Spiditka_River_02.jpg

Tērvetes upe

Iecavas upe

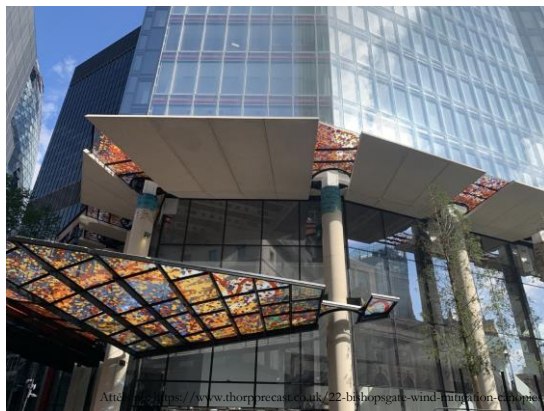
Attēls no: Samata Zaiceva, LVĢMC

Atbalstāmās darbības

Zaļās un zilās infrastruktūras (dabā balstīti) risinājumi

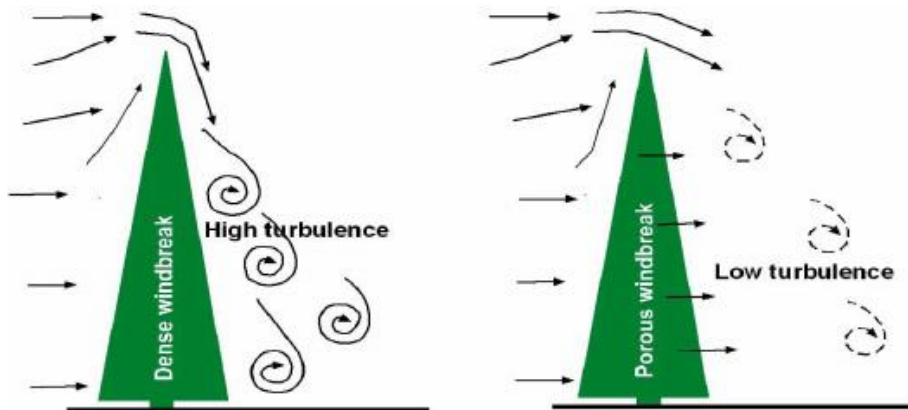
- Vairākstāvu **apstādījumi**, jumtu dārzi, vertikālie stādījumi, mitrāji, zaļās salas un koridori pilsētvidē
- Esošās zaļās un zilās infrastruktūras **atjaunošana**, ūdens padeves sistēmu izbūve un dzeramā ūdens pieejamības **nodrošināšana**
- **Zilās** infrastruktūras izveide (sausuma risku un «siltumsalas» efekta mazināšanai)
- Zaļās **barjeras vēja** erozijas mazināšanai
- **Invazīvo** sugu un **kaitēkļu** ierobežošanas un apkarošanas pasākumi

Atbalstāmās darbības

- **Vētru postījumu** mazinoša infrastruktūra un aprīkojums
- Darbības ūdenssaimniecības infrastruktūras, elektrotīklu un vājstrāvu tīklu izbūvei un esošo vājstrāvu tīklu pārbūvei projekta vajadzībām

Attēls no: https://www.researchgate.net/figure/Effect-of-porosity-on-wind-turbulence-on-the-leeward-side-of-the-windbreak-Windbreaks_fig3_237490573

Attēls no: https://www.researchgate.net/figure/Effect-of-porosity-on-wind-turbulence-on-the-leeward-side-of-the-windbreak-Windbreaks_fig3_237490573

Attēls no: https://www.researchgate.net/figure/Effect-of-porosity-on-wind-turbulence-on-the-leeward-side-of-the-windbreak-Windbreaks_fig3_237490573

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbalstāmās darbības - piemēri

Viedas administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbalstāmās darbības

Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīts **civilās aizsardzības nodrošinājums**

- Piemēram, glābšanas laivas vai ūdens sūkņi plūdu ietekmes mazināšanai pašvaldībās ar augstu nokrišņu risku un gada nokrišņu daudzumu, glābšanas riņķi, spoles, cirvji, cirtņi, laužņi, saliekamās tvirtnes, teltis
- Projekta ietvaros izveidotā infrastruktūra var tikt izmantota civilajai aizsardzībai, piemēram, zilā infrastruktūra ugunsdzēsības vajadzībām
- Sasaiste ar klimata pārmaiņu risku mazināšanu
- Izmantošana tikai civilās aizsardzības nodrošināšanai

Netiek atbalstītas:

- aktivitātes, kurām atbalsts ir kvalificējams kā **komercdarbības atbalsts**, izņemot komercdarbības atbalstu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam;
- **atkritumu** apglabāšanas, apstrādes, sadedzināšanas infrastruktūras attīstīšana un **piesārņoto vietu** sanācijas darbības;
- **jaunas meliorācijas sistēmas izbūve**, arī meliorācijas sistēmas atjaunošana **lauksaimniecības** vai **meža** teritorijā!

Attēls: Anete Kālma

Attiecināmās izmaksas

- Pamatojošās dokumentācijas sagatavošana (līdz 10%):
 - ekspertu konsultācijas (vides pieejamības, sertificēta sugu un biotopu, arborista, Bauhaus u.c.)
 - tehniskā specifikācija, tehniskais projekts, būvprojekts, būvprojekta ekspertīze;
 - ieguldījumu ekonomiskais pamatojums (t.sk. izmaksu un ieguvumu analīze);
 - autoruzraudzība, būvuzraudzība
- **Būvdarbu un pakalpojumu līgumi**
- Izmaksas, kas saistītas ar būves nodošanu ekspluatācijā
- Civilās aizsardzības iekārtas un aprīkojums (līdz 10%)
- Teritorijas labiekārtošana, invazīvo sugu ierobežošana, kaitēkļu apkarošana (līdz 10%)
- Komunikācija un vizuālā identitāte
- Rezerves izmaksas līdz 10% no būvniecības izmaksām vai neparedzētie izdevumi līdz 5% no kopējām attiecināmajām izmaksām
- PVN, ja nav atgūstams
- Personāla vadības izmaksas (tiešās attiecināmās līdz 6%; netiešās – 15% no tiešajām)

Attiecināmās izmaksas

- Izmaksas attiecināmas **no projekta iesnieguma iesniegšanas dienas**, izņemot pamatojošās dokumentācijas sagatavošanas izmaksas un personāla izmaksas (attiecināmas, ja veiktas pēc **2021. gada 1. janvāra**)
- Attiecināmas, ja sākotnēji tiek segtas no projekta iesniedzēja līdzekļiem un nav tikušas finansētas no citiem finanšu instrumentiem
- Projekta iesniegumā neiekļauj un finansējumu nepiešķir pabeigtām darbībām
- Projekta iesnieguma sagatavošanas un aizpildīšanas Kohēzijas politikas vadības un informācijas sistēmā izmaksas nav uzskatāmas par projekta pamatojošo dokumentāciju un nav attiecināmas

! Ārpus projekta nedrīkst paredzēt izmaksas par darbībām, kas tiešā veidā nodrošina projekta mērķa sasniegšanu

Galvenie atlases kārtas nosacījumi

Finansējuma saņēmējs

- Pašvaldība
- Pašvaldības iestāde
- Pašvaldības kapitālsabiedrība, kas veic deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi

Sadarbības partneris

- **Pašvaldības iestāde** vai kapitālsabiedrība, kas veic **deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi**
- **Valsts** tiešās pārvaldes **iestāde** vai **kapitālsabiedrība**, kas veic **deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi** - *var piedalīties ar savā īpašumā vai valdījumā esošu nekustamo īpašumu, kurā nepieciešams veikt projektā plānotās darbības, kas neieklauj būvniecību (piemēram, ūdenstilpju tīrīšanu). Darbības veic finansējuma saņēmējs (pašvaldība vai tās izveidota iestāde). Projekta rezultātu uzturēšanu nodrošina sadarbības partneris*
- Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs (*brīvkrānu, ūdens miglas, apūdeņošanas sistēmas ierīkošanai*)

Galvenie atlases kārtas nosacījumi

- **Atklāta** projektu iesniegumu atlase
- Iesniegšanas termiņš 26.06.2024. – **26.11.2024.**
- Maksimālā ERAF atbalsta intensitāte – **85%**
- **Minimālais** attiecināmo izmaksu apmērs – **200 000 €**
Maksimālais ERAF finansējums vienam projektam –
3 000 000 €
- Projektu īsteno līdz **31.12.2027.**

Par tiesībām veikt ieguldījumus

- Ieguldījumus var veikt finansējuma saņēmēja **īpašumā, valdījumā vai bezatlīdzības turējumā** esošā īpašumā vai nekustamajā īpašumā, uz kuru finansējuma saņēmējam ir **apbūves tiesība** (un sadarbības partnera īpašumā vai valdījumā esošā īpašumā)
- Atbalstītie ūdenssaimniecības infrastruktūras objekti pēc projekta īstenošanas ir **sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja īpašumā**
- **Publiskā pieejamība tiek nodrošināta visā projekta dzīves ciklā** (vismaz 5 gadi bez būvniecības, 10 gadi ar būvniecību)
- Īpašuma, apbūves vai valdījuma **tiesības** attiecībā uz atbalstītajiem infrastruktūras objektiem **nemaina dzīves cikla laikā**

Paldies!

Anete Kalniņa

Investīciju politikas departamenta

Vides investīciju nodaļas

vecākā eksperte

25567565

anete.kalnina@varam.gov.lv

www.varam.gov.lv